

Ed.

871. Nefndarálit

[274. mál]

um frv. til l. um breyt. á lögum nr. 93/1971, um Framkvæmdastofnun ríkisins.

Frá 1. minni hl. fjárhags- og viðskiptanefndar.

Í stjórnarsáttmála núverandi ríkisstjórnar er kveðið svo á, að endurskoða skuli lagasetningu þá um Framkvæmdastofnun ríkisins, sem ríkisstjórn Ólafs Jóhannessonar beitti sér fyrir í upphafi valdaferils síns. Gat engum komið þetta á óvart, þar eð Sjálfstæðisflokkurinn hafði beitt sér mjög gegn setningu þessarar löggjafar og þá ekki síst því stjórnarfyrikomulagi hennar, sem kennt var við „kommissara“ og fólst í því, að ríkisstjórnin tilnefndi þriggja manna framkvæmdaráð sem skipað skyldi pólitískum fulltrúum stjórnarflokkanna þriggja og hafa í reynd mest völd innan stofnunarinnar. Greiddu þingmenn Sjálfstæðisflokksins atkvæði gegn frv. Þingflokkur Alþýðuflokksins studdi meginstefnu frumvarpsins, þar eð Framkvæmdastofnuninni væri ætlað að starfa að nauðsynlegri áætlanagerð og hagrannsóknnum. En hið pólitíska stjórnarfyrikomulag stofnunarinnar var harðlega gagnrýnt af hálfu þingmanna flokksins og fluttu þeir breytingartillögur við frumvarpið varðandi það efni. Fólst í þeim, að framkvæmdastjóri stofnunarinnar skyldi vera einn og skipaður af ríkisstjórninni með sama hætti og tíðkast um embættismenn, og síðan skyldi hann og forstöðumenn deildanna mynda framkvæmdastjórn stofnunarinnar. Þingflokkur Alþýðuflokksins taldi hitt eðlilegt og sjálfsagt, að yfirstjórn stofnunarinnar væri í höndum þingkjörinnar stjórnar, svo sem t. d. á sér stað varðandi bankaráð ríkisbankanna.

Það vakti furðu margra, ekki aðeins meðal andstæðinga ríkisstjórnarinnar, heldur einnig meðal stuðningsmanna hennar, þegar ríkisstjórnin lét undir höfuð leggjast að flytja frv. um breytingu á stjórn stofnunarinnar, heldur hélt við hinu fyrra stjórnkerfi, með þeirri einu breytingu, að nú urðu „kommissararnir“ tveir fulltrúar núverandi stjórnarflokka og báðir þingmenn, þótt staða þeirra væri talin hliðstæð stöðum bankastjóra og almennt samkomulag væri um, að þingmennska og bankastjórastörf samrýmdust ekki. Auk þess voru þeir báðir þingmenn sama kjörðæmis.

Þingmenn Alþýðuflokksins hafa tvívegis flutt frv. um breytingu á þessum lögum í samræmi við fyrri afstöðu Alþýðuflokksins og Sjálfstæðisflokksins varðandi stjórn stofnunarinnar. En þau frv. hafa ekki hlotið undirtektir. Hins vegar flytur ríkisstjórnin nú, næstum tveim árum eftir að hún tók við völdum, þetta frv., sem í raun og veru gerir ráð fyrir óbreyttri stjórn stofnunarinnar, þótt sú formbreyting sé gerð, að orðið „framkvæmdaráð“ er nú ekki lengur notað, heldur á ríkisstjórnin nú að geta skipað „forstjóra“, eins marga og henni sýnist, samkvæmt tillögum stjórnar stofnunarinnar. Virðist liggja í loftinu, að sömu þingmenn og stjórn að hafa stofnuninni síðan stjórnarskipti urðu, eigi að gera það áfram, og verður þá í reynd engin breyting á því stjórnarfyrikomulagi sem þingflokkur Sjálfstæðisflokksins taldi óhafandi fyrir nokkrum árum.

Þetta frv. hefur í för með sér mjög vafasama breytingu og leggur því undirritaður til að það verði fellt.

Alþingi, 17. maí 1976.

Jón Árm. Héðinsson.